

Tillstånd och upplysning

Lantbrukarnas Ekonomi AB
105 33 Stockholm

Beslut angående ansökan om nöddispens på växtskyddsområdet för Karate 5 CS

1 Beslut

Kemikalieinspektionen beviljar dispens från kravet på produktgodkännande för växtskyddsmedlet Karate 5 CS.

Gäller från och med	2022-06-01
Gäller till och med	2022-09-28

Den som använder växtskyddsmedlet ska uppfylla de kunskapskrav som gäller för användning av växtskyddsmedel i klass 2 L.

Specificerade användningsvillkor framgår av beslutsbilagan.

1.1 Återrapportering

Efter avslutad odlingssäsong ska en redogörelse lämnas in till Kemikalieinspektionen över vilka strategiförsök som genomförts under 2022 och på vilket sätt resultaten från dessa kan ge information om att kommande års odlingar av babyleaf och purjolök kan genomföras utan behov av dispens.

Redogörelsen ska lämnas in till oss senast 1 december 2022.

2 Beskrivning av ärendet

Vi fick in er ansökan om dispens för nedanstående ändamål den 10 maj 2022.

Sökande	Lantbrukarnas Ekonomi AB 105 33 Stockholm
Typ av dispens	Begränsad och kontrollerad användning vid nödsituation
Produktnamn	Karate 5 CS
Produktens registreringsnummer	Produkten är ej godkänd
Verksamma ämnen	Lambda-cyhalotrin
Funktion	Insekticid
Sökt användningsområde	Mot angrepp av jordloppa i odlingar av babyleaf och angrepp av trips i odlingar av purjolök på friland.

2.1 Ni har uppgett följande skäl till ansökan om dispens

Det saknas i år effektiva preparat eller metoder för att kunna skydda babyleaf och purjolök mot angrepp av jordloppa, respektive trips.

Risken för angrepp förvärras av torrt väder under en längre tid vilket gynnar skadegörarna. Angrepp av jordloppor och trips har redan konstaterats.

Godkännandet för insekticiden Fastac med god effekt mot jordloppa och trips löpte ut förra året och har inte förnyats. Det saknas andra preparat med motsvarande användningsområde i Sverige. Det pågår försök och ansträngningar för att hitta alternativ i form av UPMA ansökningar, men det blir inte klart i tid för behandling i år, bl a rör det sig om resthaltsunderlag som saknas och tar tid att få fram och utvärdera.

2.1.1 Fara för skördebortfall av Babyleaf

Normalskörden av babyleaf är ca 1-4 kg per kvadratmeter, beroende på temperatur och tid på året. Skördeförlusterna utan behandling kan uppnå 100 % per skördeomgång men bedöms i genomsnitt över säsongen uppgå till 10-30 %. Den totala skördeförlusten riskerar att bli mellan 10 och 120 miljoner kronor.

2.1.2 Fara för skördebortfall av Purjolök

Den allvarligaste insektsskadegöraren i purjolök är trips, främst lök/nejliktrips – *Thrips tabaci*. Tripsangrepp tidigt i utvecklingen på purjolöksplantan orsakar omfattande skador och grödan inte går att sälja.

För purjolök är normskörden ca 30 ton/ha. 2020 var priset 6,89/kg (Jordbruksverkets statistikdatabas, de senaste uppgifterna). En förlust på 10-30 % av skörden skulle alltså medföra en ekonomisk förlust på 2,6 till 8 miljoner kronor.

2.1.3 Beskrivning av alternativ

NeemAzal T/S är ett lokalsystemiskt växtskyddsmedel som kan förväntas ta mellan sju och 10 dagar innan den slutliga effekten uppnås. Det går alltså inte att skydda purjolöksplantorna under den kritiska perioden när angrepp av trips är avgörande utan att kombinera med ett kontaktverkande preparat. Det pågår försök för att ta fram resthaltsdata för Nexide men dessa är inte klara. Nexide CS skulle även vara effektiv för babyleaf, även där pågår försök.

För behandling av babyleaf saknar vi resthaltsdata för insekticider som är effektiva mot jordloppor. Det pågår arbete för att ta fram nödvändigt underlag för att ansöka om UPMA för Raptol mot jordloppor i odlingar av babyleaf. Det samma gäller Mavrik, produkten skulle kunna användas både mot jordloppor i babyleaf och mot trips i purjolök. Försöken är inte klara i tid för behandling i år.

Insektsnät och väv är inget alternativ för någon av grödorna. Trips är små och tar sig lätt genom nätet. Att täcka med väv skapar ett för varmt klimat för att purjon ska trivas. I de flesta fall finns redan puppor av insekter i jorden och då finns risken att man stänger inne insekten i stället för att hålla den borta. Rådgivarna ser redan nu skador av jordloppan på den första omgången babyleaf som har täckts med väv, vilket tyder på att det funnits puppor i jorden. Det blir även lätt mekaniska skador

när väven skaver mot de späda bladen. Det är inte heller praktiskt rimligt att täcka så stora arealer med väv.

2.1.4 *Beskrivning av åtgärder för att undvika upprepad dispens*

Ni anger att ni kommer att ansöka om UPMA-godkännande för Mavrik och Raptol för användning i odlingar av babyleaf.

För purjolök behövs ytterligare kunskap om hur kontaktverkande produkter kan kombineras med NeemAzal. Försök pågår och planeras, bland annat med Mavrik.

3 Skäl

3.1 Tillämpliga bestämmelser

Ett växtskyddsmedel får endast släppas ut på marknaden och användas om det har produktgodkänts i den berörda medlemsstaten enligt artikel 28 i förordning (EG) nr 1107/2009¹. Kemikalieinspektionen får dock i särskilda fall ge dispens från kravet på godkännande och tillåta att ett växtskyddsmedel, under högst 120 dagar, släpps ut på marknaden för begränsad och kontrollerad användning, om en sådan åtgärd framstår som nödvändig på grund av en fara som inte kan avvärras på något annat rimligt sätt. Detta framgår av artikel 53 i förordningen.

3.2 Kemikalieinspektionens bedömning

Kemikalieinspektionen bedömer att ni har visat att faran som beskrivits inte kan avvärras på något annat rimligt sätt än genom dispens för växtskyddsmedlet Karate 5 CS för användning i babyleaf och purjolök. Att ge dispens framstår därför som nödvändigt.

Godkännandet för insekticiden Fastac med god effekt mot jordloppa och trips löpte ut förra året och produkten får inte längre användas. Det saknas andra preparat med motsvarande användningsområde i Sverige. Det pågår försök och ansträngningar för att hitta alternativ men det blir inte klart i tid för behandling i år. Den särskilt torra våren bidrar till ökad risk för angrepp av jordloppor och trips då rådande väderförhållandena gynnar skadegörarna.

Inga dispenser har tidigare år beviljats för Karate 5 CS. Ni har redovisat vilka alternativ som finns och även visat att dessa inte avhjälper den kritiska situationen. Då växtskyddsmedel saknas har ni inte kunnat vidta andra åtgärder än att söka dispens.

Den sökta användningen av växtskyddsmedlet förväntas inte utgöra någon risk för konsumenter vid användning enligt föreskrivna villkor.

¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG

3.3 Motivering av villkor

Produkten är godkänd i Norge för motsvarande användningsområde och det finns ett utkast till registreringsrapport från 2020 från Lettland för motsvarande användningsområde. Kemikalieinspektionen har baserat villkor för användning på utkastet till registreringsrapport från 2020.

3.3.1 Hälsa

Vi bedömer att användningen av produkten kan innebära hälsorisker. För att skydda mot växtskyddsmedlets hälsorisker ska personlig skyddsutrustning i form av skyddshandskar användas vid hantering av produkten eller brukslösningen. Vid arbete med behandlade växtdelar ska skyddshandskar och arbetskläder användas under de första 11 dyggen efter behandling och därefter ska arbetskläder användas vid i ytterligare 6 dagar.

3.3.2 Miljö

Vi bedömer att användningen av produkten kan innebära risker för vattenlevande organismer och insekter som inte är mål för behandlingen, inklusive bin. För att skydda mot växtskyddsmedlets miljörisker ska anpassade skyddsavstånd bestämmas och användas. Det anpassade skyddsavståndet ska bestämmas med hjälp av Säkert växtskydds "Hjälpreda vid bestämning av anpassade skyddsavstånd. Lantbruksspruta med bom". Vid spridning ska dessutom utrustning som reducerar avdriften med minst 90 % användas. För att skydda bin och andra pollinerande insekter får växtskyddsmedlet inte spridas på blommande växter där pollinerande insekter aktivt söker efter föda.

3.4 Slutsats

Kemikalieinspektionen bedömer att ni har visat att kraven i artikel 53 i förordning (EG) nr 1107/2009 är uppfyllda mot bakgrund av de skäl som redovisats ovan. Kemikalieinspektionen bifaller därför ansökan om dispens enligt önskemål för under perioden from 2022-06-01 t o m 2022-09-28 (120 dagar).

4 Upplysningar

Kemikalieinspektionen upplyser om att dispens enligt artikel 53 i förordning (EG) nr 1107/2009 i normalfallet endast beviljas en gång. Dispensförfarandet syftar till att hantera faror eller hot som uppkommer sällan och som därmed inte kan förutses.

Om en fara riskerar att upprepas eller utgör ett återkommande problem ska inte dispensförfarandet användas för att lösa problemet. Det är därför viktigt att ni utformar en strategi för att undvika fortsatt behov av dispens eller tar fram andra bekämpningsmetoder för att åstadkomma en långsiktig lösning. Vid upprepad ansökan om dispens ska ni visa vilka åtgärder som ni vidtagit för att undvika behov av ytterligare dispens.

Om produkten är godkänd i en annan medlemsstat inom EU finns det möjlighet för innehavaren att ansöka om produktgodkännande i Sverige genom ömsesidigt erkännande enligt artikel 40 i förordning (EG) nr 1107/2009. Under vissa förutsättningar finns samma möjlighet för till exempel jordbruksorganisationer.

4.1 Produktens klassificering och märkning

Produkten ska vara märkt och klassificerad enligt CLP-förordningen² och uppfylla kraven i förordning (EU) nr 547/2011 om märkningskrav för växtskyddsmedel³.

Företagets klassificering av produkten Karate 5 CS:

Klassificering	Långsiktig fara för vattenmiljö; Kategori 1.
Piktogram	 GHS09 GHS07
Signalord	Varning
Faroangivelser	H302 Skadligt vid förtäring H317 Kan orsaka allergisk hudreaktion H332 Skadligt vid inandning H410 Mycket giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter EUH401 För att undvika risker för människors hälsa och för miljön, följ bruksanvisningen Sp 1 Förorena inte vatten med produkten eller dess behållare. (Rengör inte sprututrustning i närheten av vattendrag/ Undvik förorening via avrinning från gårdsplaner och vägar.)
Skyddsangivelser	P261 Undvik att inandas damm/rök/gaser/dimma/ångor/sprej. P264 Tvätta exponerade kroppsdelar grundligt efter användning. P280 Använd skyddshandskar P312 Vid obehag, kontakta GIFTINFORMATIONSCENTRALEN eller läkare P333 +P313 Vid hudirritation eller utslag: Sök läkarhjälp. P391 Samla upp spill P501 Innehållet och behållaren lämnas till godkänd avfallsmottagare.

4.2 Anmälan till produktregistret

Vi upplyser om skyldigheten att lämna in en verksamhetsanmälan till produktregistret hos Kemikalieinspektionen. En sådan anmälan ska göras så snart som möjligt och senast när verksamheten inleds. Läs mer om verksamhets- och produktanmälan under produktregistret på www.kemi.se

² EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006.

³ KOMMISSIONENS FÖRORDNING (EU) nr 547/2011 av den 8 juni 2011 om tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 vad gäller märkningskrav för växtskyddsmedel.

4.3 Årlig redovisning av mängduppgifter

För växtskyddsmedel finns krav på redovisning av överlåten mängd för användning på den svenska marknaden. Kravet omfattar även den som innehaft en dispens.

5 Hur man överklagar

Detta beslut får överklagas hos mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt. Ett skriftligt överklagande ställt till mark- och miljödomstolen ska i så fall ha kommit till Kemikalieinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet.